

โครงการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนากลุ่มเกษตรกร

1. หลักการและเหตุผล

กรมส่งเสริมสหกรณ์ ได้รับมอบภารกิจส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2545 กำหนดให้กรมส่งเสริมสหกรณ์ มีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมเผยแพร่ให้ความรู้เกี่ยวกับอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์ ให้แก่บุคลากรสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และประชาชนทั่วไป กลุ่มเกษตรกรมีหลายประเภท ตามกิจกรรมหลัก คือ กลุ่มเกษตรกรทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ ประมงหรือเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เลี้ยงผึ้ง เลี้ยงครั่ง และเลี้ยงไหม จากข้อมูล ณ วันที่ 30 เมษายน 2548 มีกลุ่มเกษตรกรทั้งหมด 7,383 กลุ่ม เป็นกลุ่มเกษตรกรที่ทำธุรกิจ จำนวน 2,955 กลุ่ม หรือร้อยละ 40.02 ของกลุ่มเกษตรกรทั้งหมด

กลุ่มเกษตรกรดำเนินธุรกิจเช่นเดียวกับสหกรณ์การเกษตร ธุรกิจหลัก ได้แก่ ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจรวบรวมผลผลิตผล ธุรกิจการรับฝากเงิน และธุรกิจการบริการและส่งเสริมการเกษตร จากข้อมูล การสอบบัญชีของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ปริมาณธุรกิจรวมของกลุ่มเกษตรกร ในปี 2545 จำนวน 1,664,341,602.69 บาท และ ปี 2546 จำนวน 2,413,763,826.17 บาท มีอัตราเพิ่มขึ้นร้อยละ 45.02 ธุรกิจที่เพิ่มขึ้นได้แก่ ธุรกิจสินเชื่อเพิ่มขึ้นร้อยละ 67.53 ธุรกิจการรับฝากเงินเพิ่มขึ้นร้อยละ 25.08 ธุรกิจการให้บริการเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.31 ธุรกิจรวบรวมผลผลิตเพิ่มขึ้น ร้อยละ 167.86 ส่วนธุรกิจการจัดหาสินค้ามาจำหน่ายลดลงร้อยละ 3.49 ซึ่งในการดำเนินธุรกิจดังกล่าว กลุ่มเกษตรกร ยังขาดการสนับสนุนเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำจากแหล่งเงินทุนต่าง ๆ จึงทำให้ไม่สามารถให้บริการสมาชิกอย่างทั่วถึงได้ ซึ่งต่างจากสหกรณ์ที่สามารถขอกู้จากกองทุนพัฒนาสหกรณ์ได้

ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 มาตรา 27 “ให้จัดตั้งกองทุนพัฒนาสหกรณ์ขึ้นในกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ เรียกโดยย่อว่า “กพส.” เพื่อเป็นทุนส่งเสริมกิจการของสหกรณ์ ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ตามมาตรา 28” กรมส่งเสริมสหกรณ์ จึงได้มีหนังสือขอความเห็นทางด้านกฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวไปยัง คณะกรรมการกฤษฎีกา ว่า กลุ่มเกษตรกรอยู่ภายใต้กฎหมายเดียวกับสหกรณ์ จะมีสิทธิเช่นเดียวกับสหกรณ์ที่ได้รับการส่งเสริม จากกองทุนพัฒนาสหกรณ์ด้วยหรือไม่ คณะกรรมการกฤษฎีกา พิจารณาปัญหาดังกล่าวแล้วตีความว่า กองทุนพัฒนาสหกรณ์ มุ่งที่จะส่งเสริมกิจการของสหกรณ์เป็นหลัก จึงไม่อาจขยายขอบเขตวัตถุประสงค์ของกองทุนพัฒนาสหกรณ์ ให้หมายความรวมถึง กิจการส่งเสริมกิจการของกลุ่มเกษตรกรได้ ดังนั้น การที่จะให้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ส่งเสริมกิจการของกลุ่มเกษตรกรได้ จำเป็นที่จะต้องแก้ไขพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ข้อ 27 และที่เกี่ยวข้อง โดยแก้ไขชื่อเป็น “กองทุนพัฒนาสหกรณ์และ กลุ่มเกษตรกร” ซึ่งการแก้ไขกฎหมายเป็นเรื่องที่มีขั้นตอนหลายขั้นตอน และใช้เวลานานพอสมควร ประกอบกับมีกลุ่มเกษตรกร หลายกลุ่มได้เรียกร้องที่จะขอรับการสนับสนุนด้านเงินทุนเช่นเดียวกับสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์จึงได้ทำโครงการขึ้น เพื่อเป็นเงินทุนในการส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรในการดำเนินกิจกรรม โครงการที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์ เกษตรกร พ.ศ. 2517 เกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตผลผลิตเกษตรกรรมขั้นต้น และผลิตภัณฑ์อาหาร และกิจกรรมโครงการ ที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและยุทธศาสตร์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2547 - 2551 เพื่อให้กลุ่มเกษตรกร ยกระดับการพัฒนาธุรกิจให้สูงขึ้น และสามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพ และยกระดับรายได้ของสมาชิก กลุ่มเกษตรกร

สำเนาถูกต้อง

(นายทีระพล อาแว)

นักวิชาการ

วัตถุประสงค์.....

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อพัฒนากลุ่มเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตผลเกษตรกรรมขั้นต้นและผลิตภัณฑ์อาหารตามพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร พ.ศ. 2517

2.2 เพื่อสนับสนุนให้สมาชิกกลุ่มเกษตรกรรมฐานะมั่นคง

3. เป้าหมาย

ให้การสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนแก่กลุ่มเกษตรกร จำนวน 1,000 กลุ่ม โดยคัดเลือกจากกลุ่มที่ได้มาตรฐาน จำนวน 1,179 กลุ่ม (ข้อมูลปี 2547) และกลุ่มที่ได้มาตรฐาน ในปี 2548-2553

4. ระยะเวลาดำเนินการ

ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2548 ถึง ตุลาคม 2553 รวม 5 ปี

5. งบประมาณ

งบประมาณเป็นเงินกู้ยืมปลอดดอกเบี้ยจากกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร จำนวน 300 ล้านบาท

6. แผนการดำเนินการโครงการ

6.1 แผนการปฏิบัติงานโครงการ

กรมส่งเสริมสหกรณ์จะกำหนดระเบียบและแนวทางปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ตาม พ.ร.บ. กองทุนสงเคราะห์เกษตรกร พ.ศ. 2517 และระเบียบคณะกรรมการสงเคราะห์เกษตรกรว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร พ.ศ. 2548 เช่น ระเบียบว่าด้วยการกู้ยืมเงิน การรับเงิน การจ่ายเงินและการเก็บรักษาเงิน หลักเกณฑ์การกู้ยืมเงิน และการคิดดอกเบี้ยเงินกู้ ซึ่งประกอบด้วย คุณสมบัติของกลุ่มเกษตรกรที่จะขอกู้ วงเงินกู้ อัตราดอกเบี้ย วัตถุประสงค์ในการให้กลุ่มเกษตรกรกู้ ระยะเวลาการให้เงินกู้ เงื่อนไขการกู้ และหลักประกันเงินกู้

6.2 การพิจารณาจัดสรรเงินกู้ให้กลุ่มเกษตรกร

6.2.1 กรมส่งเสริมสหกรณ์ จะจัดสรรเงินกู้ให้กลุ่มเกษตรกรที่ได้มาตรฐานและตามหลักเกณฑ์ที่กรมส่งเสริมสหกรณ์กำหนด

6.2.2 กลุ่มเกษตรกรที่ประสงค์จะขอรับการสนับสนุนต้องจัดทำโครงการส่งเสริมการผลิตหรือการจำหน่ายผลิตผลเกษตรกรรมขั้นต้นและผลิตภัณฑ์อาหารเสนอกรมส่งเสริมสหกรณ์พิจารณา ซึ่งกรมส่งเสริมสหกรณ์จะพิจารณาเงินทุนหมุนเวียนให้กลุ่มเกษตรกรกู้ยืมระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี โดยมีเงื่อนไขการคิดอัตราดอกเบี้ย ดังนี้

- กรมส่งเสริมสหกรณ์ คิดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมกับกลุ่มเกษตรกรในอัตราไม่เกินร้อยละ 3 ต่อปี ทั้งนี้ อัตราดอกเบี้ยที่กรมส่งเสริมสหกรณ์จะคิดกับกลุ่มเกษตรกรแต่ละกลุ่มขึ้นอยู่กับมาตรฐานกลุ่มเกษตรกรตามหลักเกณฑ์ที่กรมส่งเสริมสหกรณ์กำหนด

- ในกรณีที่กลุ่มเกษตรกรนำเงินที่ได้รับจัดสรรให้เกษตรกรสมาชิกกู้ยืมเพื่อนำไปผลิตหรือจำหน่ายผลิตผลเกษตรกรรมขั้นต้นหรือผลิตภัณฑ์อาหาร ให้กลุ่มเกษตรกรคิดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมได้ไม่เกินร้อยละ 6 ต่อปี

/6.3 แผนการเบิกจ่าย.....

6.3 แผนการเบิกจ่ายเงิน และแผนการคืนเงินโครงการ

กรมส่งเสริมสหกรณ์ ขอเบิกจ่ายจากกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร ภายในเดือนตุลาคม 2548 เพื่อนำไปจ่ายเงินกู้แก่กลุ่มเกษตรกรเป็นเงินกู้ระยะสั้น ระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี โดยคิดดอกเบี้ยในอัตราไม่เกินร้อยละ 3 ต่อปี และให้กลุ่มเกษตรกรปล่อยเงินกู้แก่สมาชิกในอัตราไม่เกินร้อยละ 6 ต่อปี และจะนำเงินกู้ที่ได้รับคืนจากกลุ่มเกษตรกรหมุนเวียนให้กลุ่มเกษตรกรกู้ใหม่ในปีต่อ ๆ ไป จนครบ 5 ปี

หน่วย: ล้านบาท

วงเงิน ดำเนินการ ทั้งหมด	ระยะเวลา ดำเนินการ	แผนการใช้เงิน			อัตรา ดอกเบี้ย เฉลี่ย 1.50 %	แผนการคืนเงินโครงการ		
		กลุ่ม เกษตรกร (กลุ่ม)	วงเงิน กู้ยืม	ระยะ เวลา ส่งคืน		วงเงิน		ระยะเวลา
						ต้นเงิน	ดอกเบี้ย ประมาณ	
300	ธ.ค. 48 - พ.ย. 49	1,000	300	พ.ย. 49	4.50			
	ธ.ค. 49 - พ.ย. 50	1,000	300	พ.ย. 50	4.5			
	ธ.ค. 50 - พ.ย. 51	1,000	300	พ.ย. 51	4.50			
	ธ.ค. 51 - พ.ย. 52	1,000	300	พ.ย. 52	4.50			
	ธ.ค. 52 - ต.ค. 53	1,000	300	ต.ค. 53	4.50	300	22.50	ต.ค. 53
				รวม	22.50		พร้อม ดอกเบี้ย เงินฝาก ธนาคาร	

ประมาณการรายรับ - รายจ่าย

รายได้ ดอกเบี้ยรับจากเงินให้กลุ่มเกษตรกรกู้ไม่เกินร้อยละ 3 ต่อปี

(เฉลี่ยร้อยละ 1.5 ต่อปี) เป็นเงิน 4.5 ล้านบาทต่อปี รวม 5 ปี เป็นเงิน 22.50 ล้านบาท

ผลตอบแทนจากการดำเนินโครงการ

22.50 ล้านบาท

7. วิธีการดำเนินงาน

7.1 กรมส่งเสริมสหกรณ์ แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาเงินกู้เงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาเกษตรกร พิจารณาความเหมาะสม และกลั่นกรองโครงการที่กลุ่มเกษตรกรขอกู้ เพื่อให้อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์พิจารณาอนุญาต ตามระเบียบ แนวทางปฏิบัติและหลักเกณฑ์ที่กรมส่งเสริมสหกรณ์กำหนด

7.2 กรมส่งเสริมสหกรณ์แจ้งระเบียบ วิธีปฏิบัติ หลักเกณฑ์ของโครงการให้จังหวัดทราบ

7.3 กลุ่มเกษตรกร...

7.3 กลุ่มเกษตรกรจัดทำโครงการขอกู้เงิน และส่งคำขอกู้เงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนากลุ่มเกษตรกร ตามแบบของกรมส่งเสริมสหกรณ์ ผ่านสำนักงานสหกรณ์จังหวัด หรือสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์พื้นที่ เพื่อนำเข้าที่ประชุม คณะกรรมการกลั่นกรองพิจารณาเงินกู้เงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาเกษตรกรระดับจังหวัด พิจารณาเบื้องต้น

7.4 คณะกรรมการพิจารณาเงินกู้เงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาเกษตรกร จะพิจารณาโครงการที่ผ่าน คณะกรรมการกลั่นกรองเงินกู้ระดับจังหวัดแล้ว หากมีความเหมาะสมเป็นไปได้ และกิจกรรมโครงการสอดคล้องกับพระราชบัญญัติ กองทุนส่งเสริมสหกรณ์ พ.ศ. 2517 จะพิจารณาเสนออธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์อนุญาตให้กลุ่มเกษตรกรกู้เงิน พร้อมทั้ง แจ้งให้กลุ่มเกษตรกรทราบ

7.5 กลุ่มเกษตรกรจัดทำหนังสือสัญญาเงินกู้ และหนังสือค้ำประกันเงินกู้

7.6 กรมส่งเสริมสหกรณ์เบิกจ่ายเงินกู้ให้กลุ่มเกษตรกร

7.7 กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานสหกรณ์จังหวัด และสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์พื้นที่ 1,2 ตรวจสอบ ติดตามการใช้เงินกู้ของกลุ่มเกษตรกร

8. หน่วยงานรับผิดชอบ

8.1 กรมส่งเสริมสหกรณ์

8.2 สำนักงานสหกรณ์จังหวัด และสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์พื้นที่ 1,2

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

9.1 กลุ่มเกษตรกร จำนวน 1,000 กลุ่ม สามารถมีเงินทุนหมุนเวียนในการพัฒนาศักยภาพในการดำเนิน ธุรกิจได้อย่างกว้างขวางรวดเร็ว และจัดท้าวสตูอุปกรณ์การผลิตมาบริการสมาชิกได้อย่างทั่วถึง มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับ ความต้องการของสมาชิก

9.2 สมาชิกกลุ่มเกษตรกร มีเงินทุนเพียงพอในการประกอบอาชีพการเกษตร การสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยการแปรรูปสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์อาหาร การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ และมีรายได้เพิ่มขึ้นเพียงพอ แก่การดำรงชีพ

9.3 กลุ่มเกษตรกรสามารถพัฒนาธุรกิจให้สอดคล้องกับภาวะตลาด และสามารถแก้ไขปัญหาด้านการตลาด ผลิตผลเกษตรหรือผลิตภัณฑ์เกษตรให้กับสมาชิกได้ระดับหนึ่ง และสามารถเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์เพื่อใช้บริการเงินกู้จาก กองทุนพัฒนาสหกรณ์

9.4 กลุ่มเกษตรกรมีการพัฒนาหรือแปรรูปผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์อาหารของสมาชิกกลุ่มจนเป็นสินค้า หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ส่งผลให้สมาชิกมีรายได้จากการประกอบอาชีพ และมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

9.5 กลุ่มเกษตรกรที่ได้รับเงินกู้ไปดำเนินธุรกิจช่วยเหลือสมาชิกกลุ่มแล้ว และพัฒนาจนสามารถดำเนิน ธุรกิจได้อย่างน้อย 3 ธุรกิจ คือ ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจรวบรวมผลผลิต และธุรกิจสินเชื่อ เพื่อการผลิต ผลิตผล เกษตรกรรมขั้นต้น และผลิตภัณฑ์อาหาร โดยปริมาณธุรกิจเพียงพอสามารถบริการสมาชิกได้อย่างทั่วถึง ผลการดำเนินงานมี กำไรสุทธิ สามารถจัดจ้างพนักงานได้อย่างน้อย 3 คน ได้แก่ ผู้จัดการหรือผู้ช่วยผู้จัดการ พนักงานบัญชีและพนักงาน การตลาด ผลการดำเนินงานกิจการไม่พบข้อบกพร่อง หรือมีข้อบกพร่องต้องได้รับการแก้ไขข้อบกพร่องเรียบร้อยแล้ว และเงินทุน ดำเนินงานเป็นของตนเองไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของทุนดำเนินงานทั้งหมด กรมส่งเสริมสหกรณ์จะสนับสนุนให้เปลี่ยนฐานะเป็น สหกรณ์ เพื่อสามารถใช้บริการเงินกู้จากกองทุนพัฒนาสหกรณ์ได้